

Vážení čtenáři naší výroční zprávy, je to neuvěřitelné, ale máme 15 let činnosti za sebou! Jako každý rok v únoru, i letos jsem nucen vyzvat sebe i své kolegy k přemýšlení a rekapitulaci nad rokem uplynulým. Výsledkem je tato výroční zpráva, kterou Vám předkládáme pro představu, co všechno Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec – DIVIZNA v roce 2015 vykonalo.

Věnovali jsme se naší hlavní činnosti, a to přípravě a realizaci ekologických výukových programů, akreditovaných vzdělávacích akcí pro pedagogy v rámci jejich dalšího vzdělávání. Nesmírně nás těší a zavazuje, že jsou nabízené programy i další aktivity obsazené prakticky do 14dnů od zahájení přihlašování. Na druhou stranu nás mrzí, že musíme spousty zájemců z řad školských zařízení odmítat, prostě nemáme tolik kapacity a ani tolik lektorů.

V roce 2015 SEV DIVIZNA úspěšně ukončilo projekt Živly kolem nás – badatelsky a tvořivě, podpořený z ESF z Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost. V rámci tohoto projektu, který podporuje polytechnické vzdělávání v mateřských školách, proběhla řada vzdělávacích akcí, vzniklo spousty nových pomůcek a metodických materiálů a bylo proškoleny 377 pedagogů. V rámci udržitelnosti projektů jsme úspěšně pokračovali ve dvou dalších (SEV DIVIZNA školám a SEV DIVIZNA pedagogům), které byly financovány z ESF O.P.V.K.

Naši činnost jsme rozšířili i o vzdělávací projekt na podporu kolegů z 16 zoologických zahrad (z ČR a Slovenska). Projekt „Vzdělávání zoopedagogů“ je podpořen částkou téměř 2,3 milionů Kč a to z Národního programu SFŽP ČR. Projekt je tříletý a byl zahájen v září 2015. Kromě odborných vzdělávacích akcí v rámci projektu vzniknou 3 ukázkové výukové programy s metodikou a pomůckami, které bude možné plošně využít v regionech zapojených zoologických zahrad. Všem, kteří nás podporujete radou, činem či penězi moc děkujeme! Díky tomuto faktu je výčet naší činnosti, který je obsahem výroční zprávy, tak bohatý. Poděkování za to, že další rok působení SEV DIVIZNA na poli environmentální výchovy byl úspěšný a pestrý, patří i všem mým kolegům, kteří ke své práci přistupují nadměrně zodpovědně a profesionálně.

Ing. Aleš Kočí

SEV DIVIZNA je členem Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina

Kdo jsme?

SEV DIVIZNA je denní specializované pracoviště na podporu a realizaci environmentální výchovy a v této oblasti poskytuje následující služby:

- realizuje ekologické výukové programy pro děti z mateřských škol, žáky základních a středních škol. Výukové programy vedou zkušení a odborně zdatní lektori:
 - používáme interaktivní formy a metody,
 - preferujeme kontakt s přírodou a výchovu prožitkem,
 - reagujeme na aktuální témata,
 - pomáháme školám v realizaci průřezového tématu RVP – environmentální výchova.
- pořádá odborné semináře, exkurze či dílny pro studenty pedagogických fakult, pedagogické pracovníky, vedoucí dětských kroužků a oddílů, širokou veřejnost atp.
- realizuje výukové aktivity v areálu ZOO Liberec (výukové programy, komentované prohlídky...)
- realizuje osvětové akce pro širokou veřejnost
- zajišťuje metodickou pomoc koordinátorům EVVO na školách, metodickou pomoc pro zpracovávání ŠVP
- zpřístupňuje knihovnu publikací k ekologické výchově a půjčuje netradiční výukové pomůcky
- komunikuje s ostatními organizacemi realizujícími EVVO v regionu i po celé republice
- spolupracuje s ostatními zoologickými zahradami v oblasti vzdělávacích aktivit (metodika, inspirace, profesní růst...)
- koordinuje síť škol v Libereckém kraji se zájmem o ekologickou výchovu

Poslání SEV DIVIZNA

SEV DIVIZNA svými aktivitami prostřednictvím environmentální výchovy podporuje a rozvíjí zodpovědnější chování lidí vůči všemu živému i neživému, tradicím, přírodě, krajině i planetě.

Jaké je naše pojetí environmentální výchovy?

Environmentální výchova vede ke kladnému vztahu k přírodě, respektování přírodní a kulturní pestrosti a posiluje sounáležitost s celkem. Člověk chápe důsledky svého chování, přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí a jedná dle zásad uvědomělé skromnosti.

SEV DIVIZNA pro školní kolektivy – ekologické výukové programy a jiné výukové aktivity

Náš lektorský tým nabízí mateřským, základním a středním školám širokou nabídku ekologických výukových programů, které mají podobu dvou až tříhodinových bloků či půldenních exkurzí a výukové aktivity v areálu ZOO Liberec. Všechny ekologické výukové programy a výukové aktivity se dotýkají průřezového tématu Environmentální výchova (v některých případech Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, popřípadě Osobnostní a sociální výchova) a reagují tak na platné RVP.

V roce 2015 jsme nabídli školám nový ekologický výukový program „Haló, je tam někdo?“ aneb co se děje ve skořápce, určeno pro MŠ a 1. – 3. třídu ZŠ. Pro starší žáky ZŠ vznikla nová terénní exkurze Jizerské hory na dotek. Další z programů, který propojuje vzdělávací činnost ekologické výchovy v areálu ZOO Liberec je Ohrožený svět.

Stalo se již tradicí, že služeb našeho střediska využívají studenti z Pedagogické fakulty Technické univerzity Liberec. Nabídli jsme jim opět ukázky našich programů jako inspiraci pro jejich další práci.

Celkem v roce 2015 proběhlo 321 programů, kterých se zúčastnilo 7249 dětí, 52 % se uskutečnilo v terénu. Celkem bylo odučeno 705 hodin.

	MŠ	ZŠ	SŠ	VŠ
počet programů	81	227	6	7
počet účastníků	2568	4422	135	124

SEV DIVIZNA pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogické fakulty a další zájemce

V roce 2015 uspořádalo SEV DIVIZNA celkem 7 vzdělávacích akcí pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogických fakult, pracovníky školských zařízení a středisek ekologické výchovy, vedoucí zájmových kroužků i další zájemce z řad veřejnosti. Současně probíhal i projekt Živly kolem nás, v rámci kterého se konalo dalších 15 vzdělávacích seminářů pro pedagogy. Z těchto, dohromady 22 akcí, bylo 17 odborných seminářů, 2 tvořivé dílny, 1 odborná exkurze, 1 konference a 1 třídní workshop. Celkem absolvovalo realizované akce 401 účastníků.

Projekt Živly kolem nás – badatelsky a tvořivě

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec – DIVIZNA uspělo s projektem „ŽIVLY KOLEM NÁS – badatelsky a tvořivě“ v rámci výzvy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Projekt, který jsme začali realizovat v září 2014, se zaměřil na vzdělávání pedagogů mateřských škol v oblasti polytechnického vzdělávání, byl úspěšně ukončen v červnu 2015. V roce 2015 bylo zrealizováno 15 vzdělávacích akcí, na kterých si účastníci vyzkoušeli pozorování, měření a poznávání jednotlivých žvlů, zhodnotili jejich význam pro život a využití pro lidské konání. Zúčastnění pedagogové se seznámili s jednoduchými pokusy a méně známými i zcela novými pomůckami podporujícími polytechnické vzdělávání, které jsou využitelné pro práci s dětmi v mateřských školách. Některé pomůcky si nejen vyzkoušeli, ale odnesli si je i s sebou, aby je mohli dále v MŠ používat. Součástí projektu byly i vzdělávací akce podporující osobnostní a sociální rozvoj pedagogů, jako například „Prezenční dovednosti“ a „Prevence syndromu vyhoření“.

V rámci projektu jsme vyjeli i za hranice našeho kraje a proškolili učitele z Olomouckého, Moravskoslezského, Jihočeského a Pardubického kraje. Téma Živly kolem nás bylo velmi inspirativní a mělo velký ohlas.

Celkem se vzdělávacích akcí za rok 2015 účastnilo 247 pedagogů

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt Vzdělávání zoopedagogů

Na podzim 2015 jsme odstartovali projekt rozšiřující nabídku vzdělávání zoopedagogů ze zoologických zahrad z Unie českých a slovenských zoo. Na říjnovém setkání zoopedagogů a vzdělavatelů v Plzni jsme projekt představili a podařilo se nám navázat spolupráci s patnácti zoo z obou zemí. V rámci projektu se v Plzni také uskutečnily dva odborné semináře. Jeden s názvem Neobyčejní bažanti, vedený J. Pešovou a T. Pešem. Druhý seminář vedla M. Kučerová a byl na téma EVVO v Národním parku Šumava.

V projektu budeme pracovat na vytvoření metodik tří environmentálních vzdělávacích programů s tématy ohrožených druhů zvířat, úmluvy CITES a palmového oleje, představení programů pedagogům napříč republikou, realizace programů pro školy a uspořádání konference

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí

Workshop Environmentální výchova – nové cesty 2015

34 účastníků z řad pedagogů, studentů a členů neziskových organizací se sešlo na tradičním workshopu v Sedmihorkách u Turnova. Třídenní program byl sestaven z přednášek a praktických a tvořivých dílen. Praktická ale i filozofická a etická témata z oblasti environmentálního vzdělávání představili na svých přednáškách Pavel Nováček, Jan a Pavel Činčerovi nebo Pavel Kalpakis. V metodické části programu si pak účastníci v roli žáků na vlastní kůži prožili nové výukové programy pro děti. Kromě novinek z nabídky SEV DIVIZNA byla pro pedagogy připravena ochutnávka programů dalších ekovýchovných organizací – společnosti Čmelák z Liberce, SEV Lipka z Brna, SEV Český ráj, Ekocentra Brniště a Geoparku Ralsko. Široký prostor byl také věnován sdílení zkušeností a předávání inspirace z pedagogické praxe. Program byl zakončen odbornou terénní exkurzí v Hruboskalském skalním městě.

Síť škol v projektu M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy)

V rámci projektu M.R.K.E.V., který finančně podporuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, byla vytvořena síť škol, jež si za jeden z cílů vzdělávání stanovily environmentální výchovu. V Libereckém kraji tento projekt koordinuje SEV DIVIZNA a v současné době je do něj zapojeno na 610 škol z celé České republiky, z toho 50 škol je z Libereckého kraje. Účast v projektu školám zajišťuje pravidelnou rozesílku časopisu pro ekogramotnost Bedrník, informací i materiálů o ekologii, trvalý přístup do elektronického archivu Bedrníku, k aktuálním publikacím a pomůckám. Školy jsou informovány nejen o akcích zaměřených na ekologii v regionu, ale i o možnostech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a financování rozvoje ekologické výchovy. Jednou ročně je pro školy v kraji pořádána krajská konference k ekologické výchově Liberecká M.R.K.E.V., kterou finančně podporuje Liberecký kraj a Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

Krajská konference ekologické výchovy Liberecká M.R.K.E.V. 2015

Patnáctý ročník konference hostila Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, ve spolupráci se státním zámekem a hradem Frýdlant. Zahájení bylo proto vsutku královské – prezence a přivítání účastníků, především pedagogů ze základních a středních škol Libereckého kraje, ale i zástupců samosprávy, proběhlo v hradní černé kuchyni. V modrém salonku pak hosté panelové diskuse rozvinuli téma zvolené pro rok 2015 – „Změny klimatu“. Měli jsme možnost vyslechnout náhledy Ing. Dáši Richterové z Českého meteorologického ústavu, Doc. RNDr. Pavla Nováčka, CSc., autora publikace Udržitelný rozvoj z Univerzity Palackého Olomouc, RNDr. Jana Hollana, teoretika i praktika na globální změny (Centrum výzkumu globální změny AV ČR a Veronika Brno), PhDr. Libora Stejskala, který se v rámci svého působení na UK Praha zabývá environmentální bezpečností a RNDr. Petra Zacharova, Ph.D. z Ústavu fyziky atmosféry AV ČR. Moderátorka diskuse, J. Doubnerová, otázky k tématu směřovala především do pedagogické praxe: jak téma zprostředkovat žákům a studentům, v kterých zdrojích hledat poučení, jak interpretovat závažné téma „měkce“, bez následných pocitů beznaděje, čím v praxi můžeme přispět my a jak se na změny adaptovat. Přednášející měli na padesát bedlivých posluchačů. Odpolední blok probíhal v prostorách SŠHL Frýdlant ve formě seminářů a přednášek. Účastníci si vybírali z témat: Meteorologie; Klima se mění, co bylo, už není; Adaptace na změny klimatu; CO2, záření, skleníkový jev a oteplování. V průběhu konference bylo možné se seznámit s prostorami SŠHL Frýdlant a environmentálními prvky, které obohacují výuku na této škole.

Specializační studium pro školní koordinátory EVVO

V roce 2015 bylo zahájeno specializační studium pro školní koordinátory EVVO v regionu NUTSII Severovýchod (v Libereckém, Královéhradeckém a Pardubickém kraji). Specializační studium probíhá na základě vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků a naplňuje krajské koncepce EVVO. Studium společně připravily a realizují SEV DIVIZNA (Liberecký kraj), Ekocentrum PALETA (Pardubický kraj) a Středisko ekologické výchovy SEVER (Královéhradecký kraj), kteří se systematicky a dlouhodobě zabývají vzděláváním pedagogů v této oblasti, působí jako krajské koordinátory sítě M.R.K.E.V. Studium navštěvuje 27 pedagogů (9 z každého jmenovaného kraje), kteří musí absolvovat 250 hodin přímé výuky a vypracovat a obhájit závěrečnou práci.

Program EKOŠKOLA

Mezinárodní program EKOŠKOLA spojující environmentální výchovu na škole s praktickými kroky vedoucími k ekologizaci provozu školy je již tradiční náplní nabídky SEV DIVIZNA školám. Při jeho naplňování úzce spolupracujeme s celorepublikovým koordinátorem o. s. TEREZA Praha.

Naše středisko tento program koordinuje v Libereckém kraji již devátým rokem. V roce 2015 bylo v projektu zapojeno celkem 12 škol. Ze zapojených škol letos obhájily titul – Ekoškola ZŠ Slovanka Česká Lípa potřetí, ZŠ Zborovská v Turnově již počtvrté.

Program EKOŠKOLA se nabízí i mateřským školám. EKOŠKOLKY pomáhají dětem, učitelům a rodičům udělat ze školky příjemnější, demokratičtější a k přírodě bližší místo k životu. V Libereckém kraji se v roce 2015 zapojily do tohoto programu MŠ Nové Město pod Smrkem a MŠ Česká Lípa, ul. Bratří Čapků.

Ukončené projekty z Evropského sociálního fondu Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost:

SEV DIVIZNA uspělo se dvěma granty v Evropském sociálním fondu – Operačním programu vzdělávání pro konkurenceschopnost. Projekt SEV DIVIZNA školám byl úspěšně ukončen v prosinci 2011, projekt SEV DIVIZNA pedagogům pokračoval do června 2012. V rámci udržitelnosti aktivity nastartované těmito projekty nadále pokračují.

Cílem projektu bylo vytvořit metodicky propracovanou nabídku dalšího vzdělávání pro pedagogy v oblasti EVVO, která bude propojovat globální témata s místními, pomůže v naplňování EV jako průřezového tématu školních vzdělávacích programů a pomůže vytvořit novou kvalitu DVPP v Libereckém kraji. SEV DIVIZNA realizací projektu podpořilo odborné kapacity a kompetence pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v Libereckém kraji, výměnu zkušeností a dobré praxe mezi pedagogy i posílení pozice škol v komunitách. Další rozvoj pedagogů umožní nabídka vzdělávacích akcí na míru podle požadavků škol.

SEV DIVIZNA pro veřejnost

SEV DIVIZNA v akcích pro veřejnost spolupracuje s oddělením marketingu a PR skupinou ZOO Liberec. V roce 2015 jsme tradičně organizovali Den Země v ZOO, Den bez bariér pro handicapované děti, besedu s Václavem Cílkem a participovali na akcích Strašidelná ZOO, Světový den zvířat a Velikonoce v ZOO. Těchto akcí se v průběhu roku zúčastnilo několik stovek návštěvníků, převážně rodičů s dětmi.

V roce 2015 SEV DIVIZNA poprvé realizovalo příměstské tábory v ZOO ve spolupráci s Motýčkovice klikou, které uspokojily velký zájem ze strany rodičů neboť probíhaly prakticky po celé prázdniny. Novinkou byly prohlídky s průvodcem každou první sobotu v měsíci. Prohlídky jsme nabízeli od června do září a průvodcovské služby pro veřejnost v období jarních prázdnin. Nechyběly ani tzv. povánoční komentované prohlídky, které si veřejnost také velmi oblíbila.

Z dalších akcí pro veřejnost vybíráme: Den pro seniory v ZOO Liberec

ZOO Liberec pořádala v roce 2015 Den pro seniory ve dvou termínech v dubnu a říjnu. Senioři tuto nabídku uvítali, včetně oblíbených komentovaných prohlídek. Výhodu sníženého vstupného využilo celkem 603 seniorů, což je o 221 více než v loňském roce.

V rámci studia Univerzity třetího věku v Liberci, navštívila v lednu naše středisko skupina seniorů. Senioři se seznámili s posláním a nabízenými aktivitami DIVIZNY. Měli také možnost zapojit se do ekologického programu Ohrožený svět a vcítit se tak do role žáků základní školy.

Finanční zpráva za rok 2014

Celkové neinvestiční výdaje/náklady	5 122 220,10 Kč
Příjmy/výnosy z vlastní činnosti – celkem	545 810,10 Kč
Dotace, příspěvky, dary – celkem	4 567 281,00 Kč
Příjmy/výnosy – celkem	5 113 091,10 Kč

Personální zajištění

- Dědková Lenka
- Havle Leoš
- Hegrová Lucie
- Hudcová Alice (od 2. 7. 2015 na mateřská dovolené)
- Kočí Aleš
- Nováková Miroslava
- Pecinová Kateřina
- Stáňová Jolana
- Šafaříková Zuzana
- Štajnerová Eva
- Voháňková Marcela – externí pracovník v projektu

Poděkování patří všem, kteří pomáhali zrealizovat naše akce:

spolupracující organizace:
ARPOK o.p.s., Camp Sedmihorky ; FAUNUS o.s.; Kola pro Afriku o.p.s.; Lesy ČR, s.p. – Krajský inspektorát Liberec; Liberecký kraj – resort životního prostředí a zemědělství; Lipka Brno; Městské lesy Liberec, p.o.; Ministerstvo životního prostředí České republiky; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky; SEV Český ráj; SEVER – Horní Maršov; SŠHL Frýdlant; Správa CHKO Jizerské hory; Společnost pro Jizerské hory o.p.s., Státní hrad a zámek Frýdlant, SŠHL Pavučina a její členové; Technická univerzita Liberec; TierparkZittau a další

jednotlivci:

Andres Roman, Bliml Jiří, Brodský Vojta, Cílek Václav, Činčera Jan, Doubnerová Jitka, Dvořáková Alena, Hollan Jan, Hříbová Lenka, Kajzarová Eva, Komrží Tomáš, Krajhanzl Jan, Kudrna Miroslav, manželé Kulichovi, Medlíková Olga, Modrá Jana, Nováčková Helena, Nováček Pavel, Pavlíková Jana, Poliakova Martina, Posolda Milan, Preisler Vítek, Rákosník Roman, Richterová Dáša, Rychtaříková Lenka, Řičář Ludvík, Semerád Jaroslav, Stejskal Libor, Sobotková Dana, Turek Milan, Zacharov Petr, Žáková Michaela, Petr Ferdýš Pold a mnoho dalších.

zvláště děkujeme:

kolegům a dobrovolníkům ze ZOO Liberec za všestrannou pomoc a podporu

SEV DIVIZNA
Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec
Masarykova 1347/31
Liberec 1, 460 01

Telefony:
482 712 982 – DIVIZNA
482 710 616 – ústředna ZOO Liberec

www.zooliberec.cz/divizna
www.divizna.eu

Vydala: Zoologická zahrada Liberec, p. o. Foto: archiv SEV Divizna. Vytisknuto na recyklovaném papíru.

